

AVRIKSLISTIN: HØVUÐSMÁLINI STANDA EFTIR

Frá byrjan hevur sitandi landsstýri havt ein avrikslista, ið vísir, hvussu tað gongur at fremja samgonguskjalið í verki. Yvirlitið vísir, at gongd er sett á nógv, men høvuðsmálini standa eftir og verða ikki framd

RÓGVI NYBO

Sutt eftir at sitandi samgonga millum Sambandsflokkin, Fólkaflokkin, Miðflokkin og Sjálvstýrisflokkin, sum nú er í andstøðu, tók við í 2011, kunngjórði landsstýrið ein sonevndan avrikslista. Yvirlitið vísir støðuna í málunum, ið samgongan hevur sett sær fyri í samgonguskjalinum og øðrum stórmálum hjá landsstýrinum. Endamálið var at geva almenninginum møguleika at fylgja við, hvussu tað gongur at fremja málini hjá sitandi samgongu.

Ólavsøkudag skrivaði Kaj Leo Holm Johannesen, løgmaður, út val at verða 1. september. Í somu løtu fella øll tingmál, ið ikki eru avgreidd, burtur, og landsstýrið verður til eitt sonevnt arbeiðslandsstýri, ið bert tekur sær av átrokandi málum og vanligum dagligum viðurskiftum. Sostatt verða ikki fleiri politisk mál framd, fyrr enn nýtt Løgting er valt og sitandi landsstýri antin heldur áfram ella nýtt landsstýri er skipað.

Sostatt ber nú til at taka samanum verandi avrikslista – í øllum fornum høvuðsraðfestingarnar – og hyggja eftir, hvat samgongan kom á mál við, og hvat stendur eftir.

Tey málini, sum eru í gongd

Eitt av fremstu málunum hjá samgonguni, tá hon tók við, var at fáa javnvág á figgjarlógina aftur í 2016. Hetta mál er enn ikki framd, sjálvandi tí komið er ikki til 2016 enn, og figgjarlógin fyri árið verður ikki samtykt fyrr enn í vetur. Men eftir framskrivingunum í figgjarlógini fyri 2015 og eftir játtanarkarmunum fyri 2016 verður eitt lítið avlop í 2016. Hetta mál seta vit sum verandi í gongd, tá úrslitið er treytað av fleiri tingum og at enn kann nógv henda, tá figgjarlógin skal smíðast.

Heilsunýskipanin er eisini eitt av málunum, sum eru í gongd. Heilsunýskipanin snýr seg millum annað

Høvuðsraðfestingar hjá landsstýrinum	
Mál	Støða
Javnvág á figgjarlógini (í 2016)	Í gongd
Vakstrarætlan	Framt
Fólkavakstrarætlan	Ikki framt (Álit handað og smærri partar settir í verk)
Pensjónsnýskipan	Ikki framt (tó lógin um eftirlønarsamansparing er samtykt)
Fiskivinnunýskipan	Ikki framt
Heilsunýskipan	Í gongd (m.a. at skipa Føroyar í heilsuøki og seta á stovn Fólkaheilsustovn Føroya)
Útbúgvingarnýskipan	Framt
Betri marknaðaratgongd	Ikki framt (bert frihandilsavtala við Turkaland framd av øllum tiltøkunum)
Arbejðsfremjandi tiltøk	Framt
Orka úr varandi orkukeldum skal økjast munandi	Í gongd (framt)
Yvirtøka av útlendingamálum	Ikki framt

Hetta yvirlitið vísir høvuðsraðfestingarnar hjá samgonguni, sum tær standa á avrikslistanum. Trý mál eru framd, trý eru í gongd og fimm verða ikki framd. Millum hesi fimm eru eisini øll tey veruligu stórmálini

um at skipa Føroyar í heilsuøki, seta á stovn Fólkaheilsustovn, seta í gildi lóg um endurvenjing, fyriskipa heilivágsgjøgnumgongd og so framvegis. Nógv er framt og nógv av hesum verður í løtuni arbeitt við.

Eitt annað mál, ið stóð ovarlaga á listanum hjá landsstýrinum, var at økja munandi um orkuna úr varandi orkukeldum. Sigast kann, at vit eru komin væl áleiðis á hesum økinum og framleiða í dag munandi meira orku úr varandi orkukeldum. Hinvegin stendur eisini í samgonguskjalinum, at landsmyndugleikar og kommunur skulu samstarva, so at oljunýtslan til upphiting verður munandi minni, og at samráðingar skulu takast upp við kommunurnar, har miðað verður eftir at finna eina framtíðarloysn viðvíkjandi SEV. Hesum er mann ikki komin á mál við enn, umframt at arbeiðið við at økja um orkuna úr varandi orkukeldum eigur at halda áfram. Tí seta vit hetta málið sum verandi í gongd.

Tey framdu málini

Eitt annað av stórmálunum var

ein sokallað »Vakstrarætlan« fyri Føroyar. Vakstrarætlanin snýr seg millum annað um at marknaðarføra Føroyar sum ferðamannaland, at miðvíst arbeiða við at fáa útlendsk skip at skráseta seg í FAS og at seta á stovn eitt granskarasetur. Marknaðarføringin av Føroyum sum ferðamannaland hevur tikið dik á seg og granskingarsetrið varð tikið í nýtslu 31. mai í 2013.

Útbúgvingarnýskipanin er eisini framd í hesum valskeiðnum. Her er talan um at seta í verk nýggja breytaskipan fyri gymnasialu miðnámsútbúgvingarnar og nýggja yrkisnámsskipan fyri SIT og yrkisútbúgvingarnar, sum eru lagdar saman í eina skipan. Eitt av stórmálunum var eisini at uppstiga útbúgvingarnar á Vinnuháskúlanum til bachelor- og masterstig, umframt at skipa Sjó nám, sum er samanlagdi Klaksvíkar Sjómannsskúli og Trygdarmiðstøðin, í Klaksvík.

Arbejðsfremjandi tiltøk eru eisini framd í skjótt farna valskeiði. Hesi snúgva seg í stóran mun um at fasthalda fólk á arbeiðsmarkn-

aðinum, eitt nú við at áseta krav um virkisvenjing eftir 6 mánaðir á forsong og uppfylging av sjúkradagpeningamálum.

Stórmálini liggja eftir

Tað hevur hinvegin leingi verið greitt, at samgongan ikki fór at koma á mál við fleiri av teimum stóru málunum. Her er talan um stórar nýskipanir, ið hava grundleggjandi broytingar og kollveltandi avleiðingar fyri føroyska samfelagið og føroyska búskapin. Her er talan fyrst og fremst um Fiskivinnunýskipanina. Løgmaður hevði annars sett evstamark á til 1. februar at fáa eina semju um fiskivinnunýskipanina, men langt áðrenn hetta varð greitt, at eingin semja fór at verða.

Eisini tann stóri parturin av pensjónsnýskipanini liggur eftir á láni. Samgongan legði bragdliga frá landi og samtykti tíðliga í valskeiðinum lógina um eftirlønarsamansparing. Hin parturin er ikki framdur. Hann snýr seg serliga um hvussu pensjónsaldurin kann hækkað liðandi, hvussu almannapensjónir skulu

verða settar saman og figgjaðar í framtíðini, umframt onnur tiltøk, sum kunnu stimbra fólk at vera longri á arbeiðsmarknaðinum.

Harafturat liggur fólkavakstrarætlanin, ið skuldi stimbra undir fólkavøkstur og minka um fólkaflytingina, ið stóð við tá samgongan tók við, eisini á láni. Nøkur tiltøk – í bíligara endanum – eru framd, meðan bróðurparturin liggur eftir.

Eitt annað høvuðsmál var eisini betri marknaðaratgongd fyri Føroyar. Hetta hevur serliga stóran týðning fyri menningina av fiskivinnuni á landi og møguleikarnar at virka og virðisøkja fiskin her á landi, áðrenn hann verður fluttur út. Málið var at arbeiða fyri sjálvstøðugum limaskapi í WTO, nýggjum sáttmála við ES og at útvega frihandilsavtalar við eitt nú Russland, Ukraina og Turkaland. Landsstýrið hevur gjørt frihandilssáttmála við Turkaland, umframt at viðurskiftini við Russland enn eru góð – og munandi betri enn aðrastaðni í Evropa í løtuni. Tó er eingin nýggjur sáttmáli gjørdur við ES, sum er nógv tann størsti marknaðurin, og ætlaði føroyski limaskapurin í heimshandilstovninum WTO vísti seg eisini at vera órealistiskur við verandi stýris skipan. Hetta høvuðsmálið kann sostatt ikki kallast at verða framd undir hesari samgongu.

Yvirtøkan av útlendingamálum er eisini steðgað – ella fyríbils útsett, sum tað stendur á avrikslistanum.

Samanumtøka

Í hesari grein hava vit bert viðgjørt høvuðsraðfestingarnar hjá samgonguni. Gamaní, verður farið niður í ymsu málini hjá hvørjum ráði sær, er nógv framt og nógv arbeiði sett í gongd undir hesari samgongu. Tað slepst tó ikki uttanum, at eftirmálið hjá sitandi samgongu eisini fer at vera merkt av, at veruligu stórmálini ikki vóru framd.